

A szentség adomány és parancs

Időpont: Böjt második vasárnapja, 1966. március 6. [Helyszín: Győr–Nádorváros]

Alapige: 1Thessz. 4:1-7.

Továbbá pedig kérünk titeket, atyámfiai, és intiünk az Úr Jézusban, hogy a szerint, a mint tőlünk tanultátok, mimódon kell forgolódnotok és Istennek tetszenetek: mindinkább gyarapodjatok. Mert tudjátok, milyen parancsolatokat adtunk néktek az Úr Jézus által. Mert ez az Isten akaratja, a ti szentté lételetek, hogy magatokat a paráznaságtól megtartóztassátok; Hogy mindenitek szentségben és tisztességben tudja bírni a maga edényét, Nem kívánság gerjedelmével, mint a pogányok, a kik nem ismerik az Istent; Hogy senki túl ne lépjen és meg ne károsítsa valamely dologban az ő atyjafiát: mert bosszút áll az Úr mindezekért, a mint elébb is mondtunk néktek és bizonyosságot tettünk. Mert nem tisztátalanságra, hanem szentségre hívott el minket az Isten.

Első hallásra is világos, hogy a mai napra kirendelt szentírási szakaszban a szentségről van szó. Nem lehet evangélikus templomban evangélikus prédikációt mondani erről az Igéről anélkül, hogy egy-két mondattal ne próbáljuk tisztázni azt a különbséget, ami a keresztyénség széttagoaltsága miatt a keresztyén élet szentsége tekintetében az evangélikus és katolikus keresztyén felfogás között van. Én nem vitát akarok provokálni, mert meggyőződésem szerint nincs is olyan nagy különbség a két tanítás között, mint ahogyan azt a reformáció korában és sokszor ma is felfogják és kiélezzik.

Mi a különbség a kettő között? Az evangélikus egyház tanítása szerint a szentség nem emberi teljesítmény, hanem isteni ajándék. Nem arról van szó, hogy a szentség miben jelentkezik, hanem arról, hogy miként jött létre. Semmiképpen nem úgy, hogy az ember valamit nagyon akar, hanem úgy, hogy Isten akarja, s ajándékba adja az embernek. A szentség nem büntelenséget jelent, hanem a bűn ellen harcoló Istennek odaszentelt életet. Ennek azután már csak következménye az, hogy a szent nem közbenjáró Isten és ember között, mert nekünk csak egy közbenjárónk van, Jézus Krisztus.

Mindennek dacára nem olyan egyszerű a kérdés, mint gondolnánk. Abban, amit eddig mondtam, két gondolat feszül egymásnak: a szentség Isten ajándéka, a szentség az ember feladata. Egész nyilvánvaló, hogy ez a két mondat egymásnak ellentmond. Mi azonban most ne foglalkozzunk azzal a kérdéssel, miben és miért mond ellent ez a két mondat egymásnak, hanem nézzük az első tételt:

1./ A szentség Isten ajándéka!

Nem emberi erőlködés tehát, mint azt a közfelfogás gondolja. Léte ajándék és nem emberi erőfeszítésünk eredménnyel jutalmazható munkája. Isten ajándéka.

Csak pár ilyen gondolatra figyeljünk fel. A harmadik vers azt mondja: "Mert az Isten akarátja a ti szentté lételetek..." Világos, hogy Isten nemcsak parancsolja és szeretné, hanem akarja is, hogy szentek legyünk. Érzed a kettő között a különbséget? Ha a szentség nem más, mint az én akaratom, akkor azt jelenti ez, hogy Isten munka szempontjából távol tartja magát ettől a kérdéstől, s mint igényét jelenti be az embernek. Ha azt mondjuk, hogy nemcsak parancs, hanem Istennek az ember iránt megnyilvánuló akarata, akkor nyilvánvaló, meg is akarja adni. A szentség útja tehát nem az, hogy megfeszítem minden emberi akaratomat és ahhoz a normához akarom szabni életemet, amit az Úr Igéjében kijelentett, hanem Isten övéinek ajándékban szentséget ad, mert azt akarja, hogy szentek legyenek, s ezért áldozatra is hajlandó. Elég, ha csak Jézus getsemáni tusakodására gondolunk és emlékezünk az ott történetekre. Jézus ottani imádságaiból is nyilvánvaló, hogy Isten akarja a váltságot. Ezért imádkozott Jézus így: Ne úgy legyen amint én akarom, hanem ahogy Te akarod, Atyám! A golgotai tusakodásnál is Isten akarata lesz nyilvánvaló. Aki tudja, mit jelentett Istennek a golgotai kereszt, az megérti, mit jelent ez: Isten akarata a kereszt. Nem olyan egyszerű és könnyű Isten akarátát hitben elfogadni. Jézus is véres verítéket izzadt, míg önmagát legyőzte és világosságra jutott. Éppen ezért ez az evangélium. A bűn, melyet az emberi természet csak létrehozni tudott, de megsemmisíteni nem tud, eltöröltetett. Volt, nincs! Sem Istennél, sem embernél többé emlékezés reá nincs.

Ennyi elegendő ahhoz, hogy e nehéz szentírás szakasznak első része világos legyen a hívő ember számára, mely nemcsak szövegénél, de tartalmánál fogva is igen nehéz, de most már világosan megérthetjük, a szentség és benne az üdv is nem emberi erőfeszítés eredménye, hanem Isten ingyen ajándéka. Bibliaolvasó embernek nem kell szentírás i g éket idéz nem, elegendő, ha Pál római levelének pár sorára utalok, mely világosan mutatja – ezt néha élesen is szeretik kifejezni, – földről az égbe nem vezet út, csak a mennyből a földre, s a földről a mennybe csak az az ember jut, aki ezen az úton megy végig. Ez az evangélium.

Nem mondanám el azonban a Biblia teljes igazságát, ha el nem mondanám azt is, hogy én semmit nem tudnék elérni, ha az nem Isten ajándéka lenne, amiért hálát kell adnom az Úrnak. Ha megelégednék azzal, hogy csoda örömhír az, hogy amit az emberi erő el nem tud é rni, azt Isten ajándékban adja nekünk. Reményik Sándornak van egy szép verse a "Kegyelem", ebben azt írja, hogy amit az emberi akarat megvalósítani nem tudott, az elindul felülről, megtalál minket, s ajándéku l kapjuk azt, amit mi soha megszerezni nem tudtunk volna. Ez az egyik oldala az igazságnak: a szentség Isten ajándéka.

2./ A szentség az ember feladata!

A másik oldala az igazságnak azt mondja: a szentség nemcsak adomány, hanem parancs is. Ebben a vonatkozásban is isteni tett, mely nem ember által lesz valósággá. A váltság az ember erkölcsi törekvései által valósul meg. Ez örök munka és örök harc. Figyeljete csak az Igére, az első versben mindjárt az olvassuk: "Továbbá pedig kérünk titeket atyámfiai és intünk, amint tőlünk tanultátok, mi módon kell forgolódnotok és Istennek tetszenetek: mindinkább gyarapodjatok." Tehát gyarapodnunk kell a keresztyén életben, mert az ember nem készen születik még az új életre sem, még az újjászületésben sem felnőttek, hanem gyermeknek születik, és a benne való gyarapodásnak sincs soha vége. Abban is egyre jobban és egyre inkább gyarapodik.

A második vers is azt mondja, a szentség nem ajándék, hanem parancs. "... tudjátok, milyen parancsolatokat adtunk nektek az Úr Jézus által." A harmadik versben pedig: "... az az Isten akarata, a ti szentté lételetek..." Tehát nem egyszerűen tanítás, vagy hívás az Isten részéről.

Mondottam, hogy most ne próbáld a látszólag egységesnek és egymásnak ellentmondó két igazságot kiegyenlíteni, csak álljunk meg mindig Isten Igéje mellett, és belőle mindig meglátjuk az igazságot, Isten kegyelmi ajándékát, de azt is, hogy az üdvösség kegyelemből való ajándék, s ezért a kegyelemért a megszentelt erkölcsi élet gyümölcsével kell fizetnünk. A megszentelődési harc kegyelem nélkül nem ér semmit, de a kegyelem sem ér semmit harc nélkül. A kegyelem akkor aktualizálódik, mint kegyelem életünkben, amikor ez a kegyelem egyre nagyobb területet hódít meg és bocsát Isten rendelkezésére. Furcsa helyzet, de magyarázata ez annak, hogy a keresztyén életben a keresztyén élet önismerete milyen csodálatos módon fejlődik és változik. Mi saját szemünk előtt egyre bűnösebbek leszünk, az önismeret önbírálattá lesz, és nem azt érezzük, hogy megérdemeljük az üdvösséget, hanem egyre inkább azt, hogy nem érdemelünk mást, csak kárhozatot.

Már több alkalommal hívtam fel a gyülekezet figyelmét arra, hogy Pál apostol többször tesz ilyen önbírálati kijelentést: A bűnösök között első vagyok én! /1Tim. 1:15./ Én vagyok a legnagyobb bűnös e világon! Minél inkább tisztul a szív, annál láthatóbbá válnak rajta a foltok. Háziasszonyok jól tudják, hogy a ruha az áztató porok után megfehéredik, és jobban láthatóvá válik rajta a folt. De mikor a ruhát belenyomkodja a mosóvízbe, szörnyűködve látja, hogy ott, ahol a foltok körül kifehéredett a ruha, ottan annál feketébbnek látszik benne a volt folt. Így vagyunk a keresztyén életben is. Minél fehérebbé válik Isten kegyelme által az ember, annál rikítóbban látszik életünk minden gyarlósága és bűneink foltja. Ezért furcsa a keresztyén ember megszentelődési harca. Kívülről úgy látszik, milyen dühös és diadalmas harcot folytat a bűn

ellen és tisztul egyre jobban a keresztyén élet, a keresztyén ember pedig egyre bűnösebbnek és bűnösebbnek érzi magát.

Ebben a szakaszban Pál apostol egy területre bocsátja rá a fényszórót, a családi élet megszentelődésére: "... magatokat a paráznaságtól megtartóztassátok, hogy mindenitek szentségben és tisztességben tudja bírni a maga edényét. Nem kívánság gerjedelmével, mint a pogányok, akik nem ismerik az Istent." Nem megyek bele ennek a versnek taglalásába, mert ez csak egy példa, s nem ez a cél, melyet az apostol maga elé tűzött. Én sem akarom megszegényíteni az Ige általános üzenetét ezzel a példával. Mindenki maga tudja, hogy családi életében mennyi megszentelődési feladat vár mindnyájunkra ebben a tekintetben.

3./ A szentség adomány és parancs együtt és egyszerre!

Előttünk áll két igazság az Igében. Két egymásnak ellentmondó igazság. Az egyik: a szentség ingyen adománya Istennek, s mint ingyen adomány, érte semmit nem adhatunk. A másik: egy parancs, mely engedelmességet követel, és mindent tőlem vár! Hol van itt harmónia? ...

Minden bibliaolvasó ember tudja, hogy Isten igazságai úgynevezett dialektikus igazságok, melyek egy mondatban nem fejezhetők ki, csak két mondattal, mert a kettő egymásnak mindig ellentmond, mégis mind a kettő külön-külön igaz. Ez ellen lehet debahálni [= hangosan tiltakozni], lehet felette fejet csóválni, lehet egyes emberi ész tudását lekicsinyelni, változtatni rajta nem tudunk. Az ember életrendjében az emberi akarat és isteni parancs egyszerre van meg. Nem lehet a kettőt szétválasztani, mert külön-külön a kettő a kárhozát útja, együtt az üdvösség útja. Ha csak ajándék a szentség, akkor nincs megszentelődési törekvés és folyamat, mert nincs harc, és gyümölcstelen keresztyén életem és szentségem. Ha csak emberi teljesítmény a szentség, akkor pedig elérhetetlen cél és kínzó gyötirelem. Ezt mondotta Luther is a maga teológiájában sokak botránkozására: a keresztyén ember egyszerre igaz és egyszerre bűnös Isten előtt. Ha Istenre néz, igaz, mert ajándékba kapta a szentséget, ha önmagára néz, bűnös, mert sohasem találhatja magát elég szentnek. Ez az ige fényszórója, így világosítja meg előttünk két mondatban a keresztyén szentséget: Isten ajándéka és emberi erőfeszítés. Egy mondatban kifejezhetetlen, két egymásnak ellentmondó mondatban igaz.

Lehet, e gyülekezetben vannak többen is, akik előtt az elmondottak még mindig teljesen érthetetlenek, vagy túl magas teológiát látnak benne. Értsd meg, testvérem, ez az Ige bibliai igazsága és bibliai kijelentése is erről a kérdésről. Aki ebben a kérdésben nem lát világosan, az nemcsak a Bibliát nem érti, de saját keresztyén életharcát sem érti és nem harcolja, mert ez a két mondat csak együtt igaz... Ugyanis, ha csak az egyiket mondom, nem igaz, ha csak a másikat

mondom, úgy sem igaz. Csak a kettő együtt! Ha a kettő emberi értelem szerint nem is látszik összeférhetőnek, ha egymásnak ellent is mond, mégis csak együtt igaz!

Mondd: vállalod-e az igazságot így? ... Hidd el, nem elméleti igazság ez, nem is teológiai fejtörés, ez az élet leggyakorlatibb kérdése. Tudod-e vallani és mondani Pállal együtt azt: a szentség ajándék, amit nekem az Úr Fiának keresztfai áldozatáért ingyen, kegyelméből megad. Áldassék érte az Ő szent neve! De a szentség parancs is, melyet tőlem kér számon, és hitemet azon méri meg, hogy életemben milyen és mennyi gyümölcs terem.

Bárcsak ezen a mérlegen mi mindig tudnánk úgy megállni, hogy magasztalnánk érte az Urat, aki minket megváltott úgy, hogy ahhoz nekünk semmi hozzátennivalónk nincs, és alázattal vállaljuk feladatát, ami ebből számunkra folyik, s megtegyük mindazt, amit érte embernek kell megtenni, tudva azt, hogy Isten már megtette azt, amit egyedül csak Ő tud megcselekedni. Ámen.